

scrip-tie (de) =

eind werk (*het*)

the sis (*de*)

bache lor proef (*de*)

bache lor scrip tie (*de*)

mas ter proef (*de*)

mas ter scrip tie (*de*)

af stu deer werk (*het*)

af stu deer ver slag (*het*)

vak o ver schrij dend pro ject (*het*)

vak o ver schrij dend eind pro ject (*het*)

Aan mijn vader, Ramon (1932-1988),
die mij de liefde voor taal bijbracht

1 Inhoud

In dit hoofdstuk wordt uitgelegd wat een scriptie is, welke bouwstenen een scriptie bevat en aan welke eisen ze moet voldoen. Vervolgens wordt duidelijk gemaakt wie de enige verantwoordelijkheid draagt voor een geslaagde scriptie. Ten slotte wordt kort ingegaan op de lessen die jij persoonlijk uit het scriptiewerk haalt, nu, maar ook later en zelfs ver in de toekomst.

- Omlijning scriptie

Op het einde van jouw opleiding – op het einde van een professionele, een academische bacheloropleiding of een masteropleiding – schrijf je een scriptie¹ over een thema van jouw studierichting. Pas als je dat belangrijke, zeer uitgebreide verslag met glans en succes hebt voltooid, kan je afstuderen en ontvang je dat felbegeerde diploma.

Een scriptie is de afronding van jouw studie, want je combineert de kennis en de onderzoeksvaardigheden uit de voorbije studiejaren tot een overtuigend geheel. De scriptie is daarom ook de figuurlijke kers op de taart.

Ofwel zoek je zelf een onderwerp ofwel moet jij er één kiezen uit een lijst, opgesteld door de opleiding en de promotoren. Je formuleert een probleemstelling (Wat is het probleem?) en een doelstelling (Wat wil je bereiken met jouw onderzoek?). Via een bepaalde methode (testen, proeven, enquêtes, observaties, ...) zoek je naar een oplossing van dat probleem. Op het einde bedenk én verwoord je een eindconclusie.

Alle stappen van jouw onderzoek schrijf je accuraat neer, zodat jouw verhaal geloofwaardig is en die eindconclusie overtuigend is.

- Uniek werk, maar toch vaak zelfde bouwstenen

Alle scripties zijn unieke werkstukken, want geen twee scripties zijn dezelfde in de wereld. Daarenboven kan een scriptie in boekhouden niet vergeleken worden met een scriptie in ingenieurswetenschappen. Een scriptie in verpleegkunde is dan weer iets helemaal anders in vergelijking met een eindwerk in toegepaste taalkunde of kunstwetenschappen. Het is daarom onmogelijk – en zelfs misleidend – om in dit handboek vast te leggen welke topics elke scriptie moet behandelen.

¹ In jouw onderwijsinstelling wordt dit belangrijke werk misschien een thesis genoemd, of een bachelorproef, een vakoverschrijdend project, een vakoverschrijdend eindproject, een masterproef, een eindwerk, een afstudeerwerk, een bachelorscriptie, een masterscriptie.

Bespreek met jouw promotor welke bouwstenen gewenst zijn!

Het is evident dat je samen met jouw promotor de inhoud van jouw scriptie bepaalt, maar de meeste scripties bespreken volgende onderwerpen:

- een uitgebreide literatuurstudie van bestaande bronnen over jouw scriptieonderwerp, want jouw onderzoek baseert zich op feitelijke kennis uit vorige onderzoeken. Je schetst de huidige stand van het onderzoek van jouw onderwerp. Je hoeft niet opnieuw het warme water uit te vinden. Neen, jouw onderzoek start waar het vorige is geëindigd.
- een beschrijving van de manier waarop jij het onderzoek hebt uitgevoerd en welke materialen je hebt gebruikt, dus de onderzoeksmethodiek. Hierin geef je grondig en gedetailleerd uitleg over proeven, experimenten en testen die je hebt uitgevoerd, over enquêtes of interviews die je hebt afgenomen, over observaties die je hebt volbracht ...
- een opsomming van de resultaten. Je beschrijft in detail welke resultaten je hebt gehaald uit jouw onderzoek.
- een of meerdere conclusie(s). Hier omschrijf je wat je uit de onderzoeksresultaten kan afleiden en wat die resultaten betekenen. Je interpreteert als het ware de resultaten. Het is van belang om een duidelijk onderscheid te maken tussen de opsomming van de resultaten en de conclusie. In die conclusie onderstreep je ook wat het belang is van die resultaten voor het vakgebied waarin je onderzoek doet.

• Voorwaarden

Of je nu onderzoek doet naar de vertekening in (sociaal-)economische berichtgeving over transgenders, of een scriptie schrijft over het beroep van de fotograaf en de praktijk van de fotografie in de kunst in het algemeen en in Oostende in het bijzonder tussen 1800 en 2000, of je het verband onderzoekt tussen het eten van geelgekleurde voeding en het geluksgevoel, ... altijd is het ontegensprekelijk dwingend dat:

- het onderwerp van de scriptie duidelijk is en goed afgebakend is;
- de tekst in de scriptie voldoende ondersteund wordt door bronnen², die actueel en relevant zijn voor het onderwerp en die gehaald werden uit toonaangevende werken;
- het onderzoek en de scriptie grondig, volledig en juist zijn;
- de argumentering in de tekst overtuigend, glashelder en samenhangend is;
- in de tekst niet wordt geplagieerd, dus dat geen enkel idee, figuur of definitie zomaar zonder bronverwijzing² van iemand anders wordt gebruikt.

• Vertrouwelijke informatie in een scriptie

Misschien bevat je onderzoek – en dus ook je scriptie – (bedrijfs)informatie die vertrouwelijk is voor het bedrijf waar je onderzoek deed en mag die informatie daarom niet publiekelijk worden verspreid. Die informatie – bijvoorbeeld documenten, kennis, data, tekeningen, foto's, filmmateriaal, modellen en prototypes ... – kunnen geschreven, elektronisch, digitaal, mondeling of visueel zijn.

Ga na bij je promotor (in de onderwijsinstelling, maar ook in het bedrijf waar je misschien onderzoek doet) of je onderzoek (bedrijfs)vertrouwelijk is.

Als je scriptie bedrijfsvertrouwelijke informatie bevat, kan jou, de scriptiestudent, gevraagd worden om een 'Verklaring van vertrouwelijkheid' te ondertekenen. Die verklaring geldt voor een periode van tien jaar vanaf de datum van de ondertekening. De student verklaart door die ondertekening dat de vertrouwelijke informatie uit de scriptie pas mag worden publiek gemaakt, na voorafgaande schriftelijke toestemming.

Vaak schrijft de student twee versies van zijn scriptie: een versie met de vertrouwelijke informatie die niet aan derden mag worden bekendgemaakt en een – dunnere – versie zonder die vertrouwelijke informatie.

De student moet na de eindpresentatie/verdediging de verkregen vertrouwelijke informatie terugbezorgen aan het bedrijf.

• Jij

Jij alleen bent verantwoordelijk voor het volledige verloop – van begin tot einde – van jouw onderzoek en voor het eindresultaat. Natuurlijk heeft jouw promotor een belangrijke begeleidende functie, maar jij bent toch de bedenker en de schepper van dat meesterwerk, de scriptie. Als zaken onduidelijk zijn, als je problemen ondervindt, dan is het aan jou om hulp te vragen aan de begeleider. Jij beïnvloedt zelf de kwaliteit van je scriptie!

• Eenmalige, persoonlijke leeroefening

Velen vinden een onderzoek verrichten en een scriptie schrijven een lastige klus, maar velen zijn achteraf ook wel trots op wat zij hebben verwezenlijkt. Dat is terecht, want een scriptie afwerken is een unieke oefening, waaruit je levensbelangrijke lessen trekt. Je leert bijvoorbeeld op eigen houtje interessante informatie uit bronnen te halen en te selecteren wat voor jouw onderzoek van belang is. Ook zet je wetenschappelijke en technische kennis, opgedaan in jouw opleiding, om in de praktijk en op die manier word je steeds beter in jouw vakgebied.

Je leert bijgevolg veel bij voor jezelf, maar de resultaten uit jouw onderzoek zijn ook leerzaam voor anderen. Misschien besef je het niet, maar je levert met jouw werk

² Hoofdstuk 3, pagina 49, gaat grondig in op refereren en bronnen vermelden.

ongetwijfeld een nuttige bijdrage voor jouw vakgebied. Misschien zal een toekomstig student wel refereren aan jouw scriptie en wordt jouw scriptie een toonaangevend werk. Niet enkel steek je inhoudelijk veel op, maar ook leer je alle ideeën op een taalkundig correcte, een accurate, een neutrale, een professionele en een aantrekkelijke manier te verwoorden en vorm te geven.

- Belang toekomst

Je beseft vast en zeker al dat een scriptie cruciaal is voor jouw huidige studies, maar ook erna. Als je gaat solliciteren, kan je gerust jouw meesterwerk laten zien aan de recruiter. Dadelijk zal die opmerken dat je een verzorgd, diepgaand, goed opgebouwd en belangrijk werk hebt afgeleverd en zal je beslist een goede beurt maken.

Een scriptie is een persoonlijk visitekaartje voor de toekomst! Zij opent ongetwijfeld deuren voor een boeiend leven na je studies.

2 Schrijfproces

Maandenlang werken studenten aan een boeiend en zelfs baanbrekend onderzoek of ontwikkelen ze een gesofisticeerd programma, maar ... een scriptie is vanzelfsprekend niet enkel dat onderzoek of die ontwikkeling. Een scriptie is het geschreven verslag dat het onderwerp schetst, het onderzoek beschrijft, de resultaten neerpend en de conclusies verwoordt. De termen 'schetsen', 'beschrijven', 'neerpennen' en 'verwoorden' ... maken duidelijk dat woorden effectief nodig zijn om een goede scriptie af te werken.

Vele studenten houden niet van schrijven, of – erger nog – ervaren een echte schrijfangst. Misschien huiver ook jij bij de gedachte om woorden uit te denken, zinnen te formuleren en om te vormen tot een geloofwaardige tekst. Schrijven kan je echt wel leren en vergeet niet ... oefening baart kunst.

In dit hoofdstuk leer je hoe je volgens de **BETER**-methode¹ die eerste letter op papier of op het scherm moet zetten. **BETER** staat voor de vijf verschillende fases die je doorloopt tijdens het schrijfproces: **B**ewust kijken, **E**fficiënt voorbereiden, **T**ekstschema tekenen, **E**ffectief schrijven en **R**ustig herlezen.

Een tekst schrijf je dus niet in één keer, maar in vijf keer. Na dit hoofdstuk ondervind je geen schrijfproblemen meer en zelfs geen schrijfangst meer. Misschien vind je uiteindelijk wel dat je schrijven echt leuk vindt en ... dat schrijven je zelfs gelukkig maakt.

1 Bewust kijken

Niemand kan zomaar een tekst schrijven die perfect is opgebouwd van begin tot einde. Neen, eerst moet je je grondig informeren over het onderwerp, het doel, de lezer en de eisen die voor elke scriptie en elke opleiding anders zijn.

¹ De BETER-methode is opgebouwd zoals de OVTUR-methode. OVTUR is een letterwoord, dat staat voor 'Oriënteren', 'Voorbereiden', 'Tekstschema opstellen', 'Uitvoeren' en 'Reflecteren' en is bij vele studenten gekend.

1.1 Onderwerp

Het onderwerp heeft te maken met het vakgebied waarin je zal afstuderen. Soms moet je een onderwerp uit een lijst kiezen en soms mag je zelf een onderwerp aanbrengen. In dat laatste geval moet het scriptieonderwerp worden goedgekeurd.

- Voorwaarden voor goede onderwerpen
- Het onderwerp is voldoende interessant om minstens twee maanden te onderzoeken.

- Onderzoek naar de onderwijservaringen van multi-etnische jongvolwassenen in het Brussels gewest van 2010 tot 2020

- Het onderwerp is nuttig voor de maatschappij, de wetenschap, je opleiding of de opdrachtgever (een bedrijf, een onderneming of een privépersoon).

- Na het onderzoek is er een robothond ontwikkeld die luie mensen motiveert en stimuleert om meer te bewegen, wat positief is voor hun gezondheid.
- Na grondige analyse en na onderzoek is gebleken dat personen die vrijwilligerswerk doen zich gelukkiger voelen, gezonder leven en meer uren per dag actief zijn.

- Er zijn voldoende bronnen te vinden over het onderwerp.

- Knelpunten bij fusie tussen de firma's Datz en Xamartu (bronnen uit andere vaktijdschriften Fiscooloog, ITAA-zine, Algemeen-fiscaal tijdschrift)
- Efficiëntere begeleiding voor startende leerkrachten in Beroepssecundair en Technisch onderwijs in Vlaanderen (bronnen uit vaktijdschriften als Klasse, interview met bijvoorbeeld het vennootschap Schoolmakers, leermiddelen via KlasCement)
- Vergelijking tussen 'Das Cabinet des Dr. Caligan' (1920) van Wiene en 'Lost Highway' (1997) van Lynch (recensies, artikels, monografieën als *Der phantastische Film: Instabile Narrationen und die Narration der Instabilität*)

- Het onderwerp kan onderzocht worden met een of meerdere onderzoeksmethoden (een enquête, een experiment, een interview, een observatie, een literatuurstudie ...)

- Onderzoek naar reactie van Vlaamse jongeren van 10-18 jaar op homofoob en racistisch geweld op TikTok (onderzoek door gegevens uit literatuur, enquête, interviews, ...)

- Het onderwerp is duidelijk en expliciet afgebakend.

Te vaag

- De relatie tussen musicals en de lesbische-, homo-, biseksueel-, transgender (lhbt)-gemeenschap

Duidelijk

- De relatie tussen musicals en de lesbische-, homo-, biseksueel-, transgender (lhbt)-gemeenschap in de leeftijd van 18 tot 25 jaar in Londen in de periode 2010-2020

Te vaag

- De invloed van sociale media op de bevolking

Duidelijk

- De invloed van Instagram op het zelfbeeld van meisjes van 12 tot 18 jaar

- Hoofdvragen en deelvragen

In je scriptie zal je met verschillende onderzoeksmethoden een hoofdvraag proberen te beantwoorden. Die hoofdvraag is de centrale onderzoeksvraag van je scriptie.

- Hoe kan de begeleiding van jongeren in de organisatie Weetwel geoptimaliseerd worden zodat ze mediawijzer worden?
- Hoe kunnen de ergonomische omstandigheden op de werkplek van de organisatie Balo verbeterd worden om de productiviteit van de werknemers te verhogen?

Deelvragen – of hypothesen – helpen je om de hoofdvraag stap voor stap te beantwoorden. Ze zijn belangrijke kapstokken voor je scriptie en zorgen voor een duidelijke structuur in de beantwoording van de hoofdvraag.

- Wat is het huidige overheidsbeleid voor mediawijze jongeren?
Wat zijn de sterke en zwakke punten van de huidige mediawijsheid van deze jongeren?
Hoe kan de begeleider hierin een activerende rol spelen?
- Wat is ergonomie en wat zijn goede ergonomische omstandigheden?
Wat zijn de huidige werkomstandigheden op ergonomisch vlak bij Balo?
Wat zijn de ervaringen van de werknemers en van de werkgevers?
Hoe kan Balo de situatie verbeteren?

Pas als je hoofd- en deelvragen duidelijk en juist zijn geformuleerd, kan je beginnen aan jouw onderzoek, niet eerder. Vraag tijdig raad en hulp aan je promotor.

1.2 Doel

Wat je wil bereiken met jouw scriptie zal bepalen welke woorden je gebruikt, op welke manier je gegevens zal weergeven en ook hoe je jouw scriptie zal opbouwen. Zorg dat je op voorhand duidelijk op de hoogte bent van het doel.

- Wil je informatie geven aan de lezer?

- een literair overzicht geven van Vlaamse naturalisten

- Wil je de lezer uitleggen hoe hij iets moet doen?

- instructies geven om een drone te gebruiken

- Wil je de lezer motiveren om iets te doen?

- overtuigen om de robothond aan te kopen

1.3 Lezer

Voor elke communicatie is het van groot belang dat je op voorhand weet wie die communicatie zal ontvangen. Je moet bijvoorbeeld weten wie jouw brief of mail zal lezen; het is nodig dat je weet wie de andere persoon aan de telefoonlijn is of wie je toehoorders zijn als je een presentatie geeft. Je wil ook dat de persoon die jouw scriptie leest, volledig begrijpt wat jij schrijft en dat jouw verhaal voor hem geloofwaardig is.

Als je weet dat de lezer vertrouwd is met vaktechnische woorden of afkortingen, kan je die opnemen in je scriptie. Als je weet dat ook niet-specialisten jouw scriptie lezen, moet je die termen eerst kort uitleggen en die afkortingen de eerste keer voluit schrijven.²

Daarom stel je je volgende vragen nog voor je begint te schrijven.

- Wie zal mijn scriptie lezen?
- Wat weet de lezer van het onderwerp van mijn scriptie?
- Is hij een vakspecialist of niet?
- Wat is zijn achtergrondkennis?
- Wat is zijn mening over mijn onderwerp?

1.4 Eisen

Elke opleiding is anders en heeft specifieke eisen, die zij aan haar studenten oplegt. Zorg ervoor dat je exact weet wat jouw opleiding – en dus ook jouw promotor – jou oplegt voordat je begint te schrijven.

² Zie ook Hoofdstuk 6, 17 Afkortingen, pagina 222.